

**„Madarak és Fák Napja”
XXII. Országos Tanulmányi Verseny
Területi forduló
2015.**

Jelige, csapat:

Elérhető pontszám: 105,5 pont

Elért pontszám:

Helyezés:

I. Madárhang felismerés.

5 pont/_____

Hallgassátok meg figyelmesen a lejátszott madárhangokat, és íjátok le a hallott madár nevét!

1. _____

2. _____

3. _____

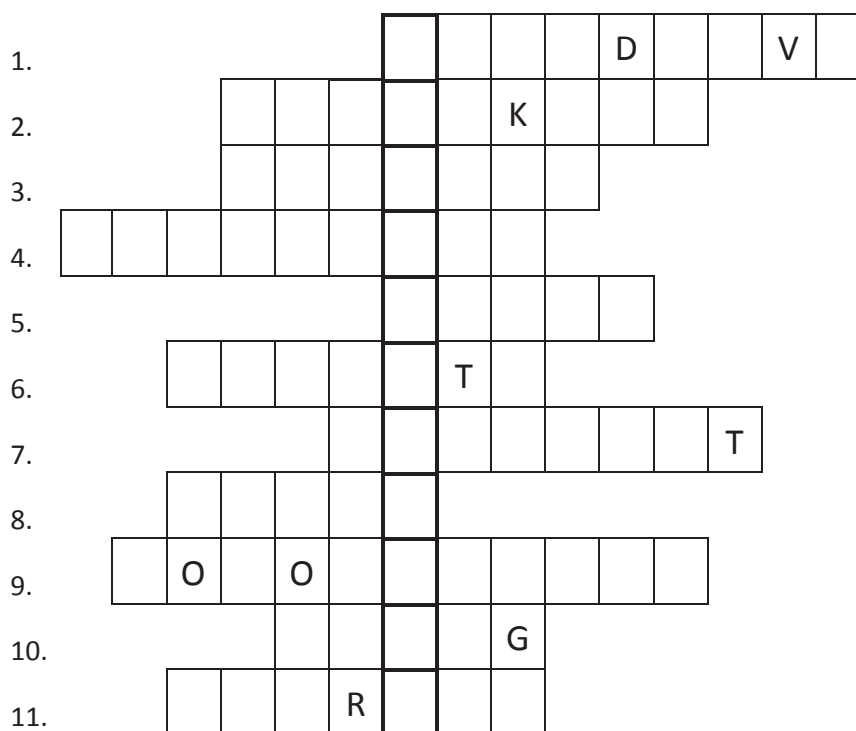
4. _____

5. _____

II. Az év madara: a búbosbanka.

12 pont/_____

Keresztrejtvény. A sorokba a kérdések alapján a búbosbankához kapcsolódó információkat kell írni. Ha a sorokat helyesen töltitek ki, akkor megkapjátok a búbosbanka egyik népi nevét!

Megoldás: _____

1. A csőrével így keresgél a talajban a búbosbanka.
2. Ezzel lehet nagyban elősegíteni a búbosbanka megtelepedését.
3. Magyarországon március végétől április közepéig, valamint augusztusban és szeptemberben milyen tevékenységet végez a búbosbanka?
4. Milyen jellegzetes tulajdonságáról kapta tudományos (latin) nevét a búbosbanka?
5. A búbosbanka egyik jellemző élőhelye, mely az emberi gazdálkodási tevékenységhez kötődik.
6. Milyen alakú csőre van a búbosbankának?
7. Hogyan változott a búbosbanka állománya az 1999. évi létszámhoz képest a 2013-ig eltelt 15 év során?
8. Milyen fűvű területen tud táplálékot keresni a búbosbanka?
9. Afrikában a vegyszerhasználat mellett ezek térhódítása veszélyezteti, szűkíti be a búbosbanka táplálkozási lehetőségeit (a rovarok és lárváik, a gyűrűsférgek és a kisebb gerincesek számát is lecsökkenti). Olyan nagy, egybefüggő földterületet jelent, amelyen gépesített módon egyféle növényt termesztenek.
10. Ha tavasszal ilyen időjárás beköszönt be hirtelen, akkor az veszélyezteti a búbosbankák kondícióját és költését.
11. Érdemes ebben a hónapban elkezdni a búbosbankák megtelepedését elősegítő eszköz(ök) kihelyezését.

III. Veréb-, pinty- és sármányfélék.

14 pont/_____

A szárnytollak mintázata, mérete, valamint a csőr alakja és színezete is határozóbélyeg a különböző madárfajok beazonosításánál. Melyik fajhoz melyik csőr és szárny tartozik? Töltsétek ki a táblázatot a megfelelő betűkkel és számokkal! Egy helyre csak egy betű és szám tartozik!

Faj	mezei veréb	erdei pinty	tengelic	kereszt-csőrű	meggyvágó	bajszos sármány	sordély
Csőr (betű)							
Szárny (szám)							

15 pont/

1. Melyik európai országban található a legidősebb, 1500-2000 éves példány?
a.) Németország. b.) Norvégia.
c.) Lengyelország. d.) Dánia.
2. Melyik településen található a legidősebb, még élő hazai példány?
a.) Nagyhalász. b.) Hédervár.
c.) Zsenye. d.) Meggyaszó.
3. Mit NEM(!) jelenthet a tudományos nevében található „robur” szó?
a.) Keménység. b.) Erősség.
c.) Feszesség. d.) Szilárdság.
4. Milyen hajtásnak nevezik azt, amely nyáron, a csúcsrügyből hajt ki?
a.) János-napi. b.) Szent György-napi.
c.) József-napi. d.) Erdész-rügy.
5. Mely területre szorult vissza a jégkorszak idején?
a.) Balkán-félszigetre. b.) Appennini-félszigetre.
c.) Pireneusi-félszigetre. d.) Mindhárom területre.
6. Miről kapta a magyar nevét ez a tölgyfaj?
a.) A levél hosszú kocsányáról. b.) A virágzatáról.
c.) A kocsányszerű hajtásairól. d.) Nem lehet tudni.
7. Mely vidékek jellemző fafaja?
a.) Szinte kizárólag hegyvidéken él. b.) Főleg síkvidéki fa.
c.) Elsősorban dombvidéki faj. d.) Mindegyik területen nagyon gyakori.
8. Mi a „flóder”?
a.) A makk gyógyhatású anyaga. b.) Kizárólag tölgyfából készülő kancsó.
c.) Gyalult felületének rajzolata. d.) A magoncának népi elnevezése.
9. Minek hatására alakul ki a zsíros gubacs?
a.) Gubacsdarázs-faj csípése. b.) A gubacscincérek ürüléke miatt.
c.) Gombás betegség. d.) Korábbi mechanikai sérülés nyomán.
10. Hol alakul ki a gubacs?
a.) Levélrügyön. b.) Csúcsrügyön.
c.) Termős virágzaton. d.) Porzós virágzaton.

11. Hány tölgyfaj él kontinensünkön?
 a.) 7
 b.) 14
 c.) 20
 d.) 24
12. Mire használták a tölgyből kinyert csersavat (tannint)?
 a.) Állatbőrök tartósítására.
 b.) Italok savasítására.
 c.) Befőttek készítésére.
 d.) Szúnyogok elriasztására.
13. Mi NEM(!) jellemző a kocsánytalan tölgy leveleire?
 a.) Ékvállúak.
 b.) Teljesen kopaszak.
 c.) Tenyeresen karéjos levelűek.
 d.) Rövid kocsányuk van.
14. Egykor majdnem kipusztult Dél-Angliából ez a fafaj. Mikor volt ez?
 a.) A rómaiak idején.
 b.) A nagy pestisjárványok idején.
 c.) Az ipari forradalom idején.
 d.) Az 1990-es években.
15. A közeli rokon paratölgy melyik részéből készítik a parafadugót?
 a.) Leveléből.
 b.) Kérgéből.
 c.) Törzséből.
 d.) Gyökeréből.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.

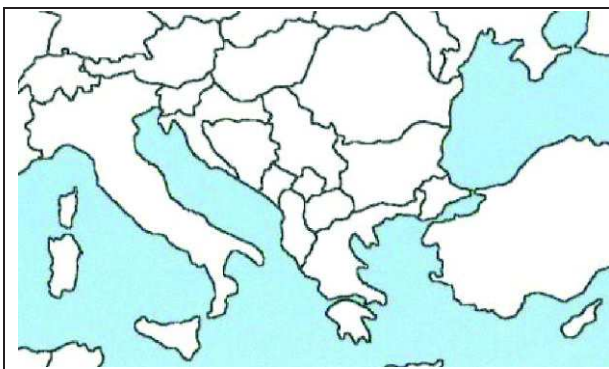
V. Veréb-, pinty- és sármányfélék.

9 pont/_____

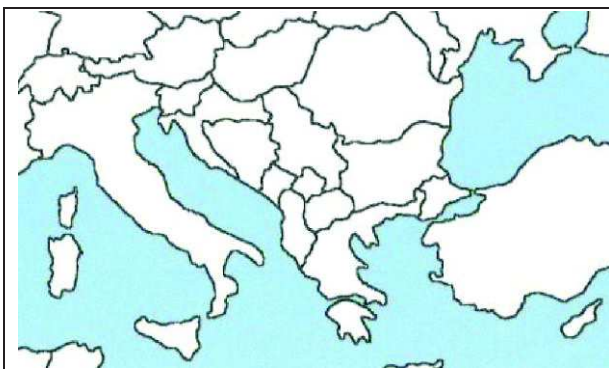
A veréb-, pinty- és sármányfélék vonulásával, elterjedésével kapcsolatos feladat első felében, az utasításoknak megfelelően rajzoljátok be a megfelelő területeket vagy nyilakat, a feladat második felében pedig a kérdésekre válaszoljátok!

1. Rajzoljátok be a vaktérképen, hogy enyhébb teleken hol teel a magyarországi sordélyállomány!

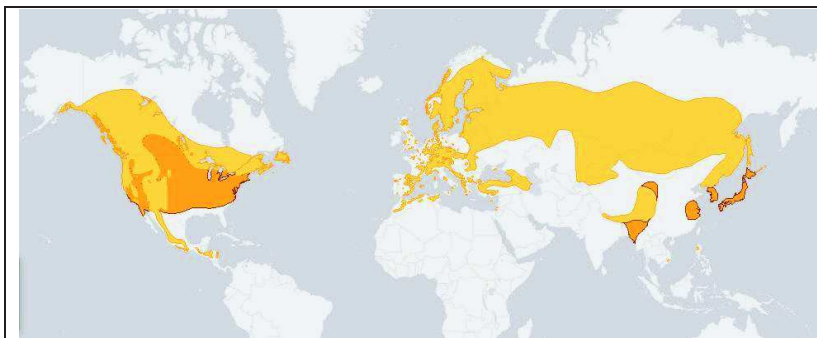
2. Rajzoljátok be a vaktérképen egy nyíllal, hogy milyen irányba vonulnak a hazai erdei pintyek!

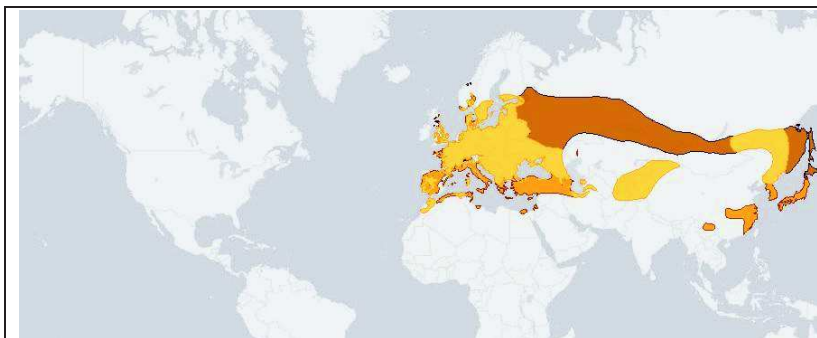
3. Rajzoljátok be a vaktérképen, hogy hol telelnek a Magyarországról elvonuló meggyvágók!

4. Rajzoljátok be a vaktérképen azt az egy félszigetet, ami a Magyarországról elvonuló tengelicek fő telelési területe!

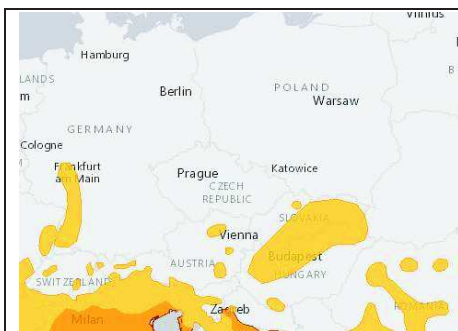
5. Melyik faj elterjedési területét jelöli a térkép?

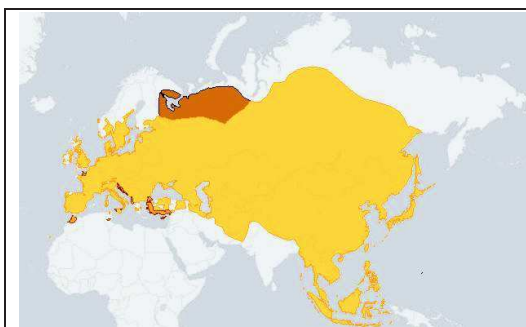
6. Melyik faj elterjedési területét jelöli a térkép?

7. Melyik pintyet telepítették be erre a kontinensre?

8. Melyik faj közép-európai elterjedése látható a térképen?

9. Melyik faj eurázsiai elterjedési területe látható a térképen?

VI. Általános madárvédelem.

11 pont/_____

A régi népi nevek mindig árulkodtak a madarak egy-egy jellemző szokásáról vagy jellegzetes tulajdonságáról. Találjátok ki, hogy melyik madárhoz melyik népies név tartozik, és írjátok a betűjelet a megfelelő szám mellé!

A	BÁBASZARKA
B	HUSZÁRSAS
C	KÉTKÉS
D	NÁDMÁSZÓ
E	NAGY BUJÁR
F	NAGY SUHOLY

G	RUDAS CINKE
H	SZOLGABÍRÓ
I	SZÁNTÓKA
J	TEKERINCS
K	VASORRÚ

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

VII. Helyi védett területek

12 pont/_____

Keresd meg a helyi védett területekkel kapcsolatos 24 szót a táblázatban, és írd be őket a hozzá tartozó helyi védett terület mellé! Minden helyi védett területhez 2-2 megnevezés tartozik. Vigyázz, ezek a szavak nem csak fentről lefelé és balról jobbra olvasva lehetnek, hanem lentől felfelé és jobbról balra is!

S	Z	I	D	E	R	I	T	K	A	Ú	G	P	P	D
Z	Ó	G	N	A	B	H	É	M	G	R	Y	V	A	H
Ö	N	T	É	S	A	G	Y	A	G	E	N	Í	L	R
U	F	A	T	É	R	P	Á	L	Ö	D	Á	Z	Ó	O
F	H	O	M	O	K	I	K	I	K	E	R	I	C	S
K	Ö	B	Ú	J	Ó	E	Á	C	R	Z	F	R	I	Z
D	A	R	Á	Z	S	K	Ö	R	Í	S	Á	I	Ú	A
Í	E	Ö	M	S	C	B	Z	A	S	I	P	G	S	L
M	O	L	A	M	I	Z	Í	V	Ü	V	C	Ó	Z	A
O	M	Ó	Ű	H	N	L	V	K	J	Ö	C	N	Ó	K
K	E	C	S	K	E	M	É	T	B	K	U	J	L	Ó
É	D	Á	V	C	G	K	H	C	S	E	R	H	Á	T
N	L	Ö	I	T	E	G	R	Á	N	I	T	C	P	A
S	É	T	L	Ö	T	R	Á	Z	S	Á	S	C	É	Ó
S	Z	I	N	V	A	K	A	P	T	Á	R	K	Ö	Í

Megyaszoói-opálváltozatok:

Égeres növénytársulás a Majális parkban:

Naplás-tó és környéke:

Merzse-mocsár:

Mária-kápolna rétje:

Löszpusztamaradvány:

Veresegyházi Malom-tó:

Naszály-hegy:

Páris-patak völgye:

Andezitoszlopok:

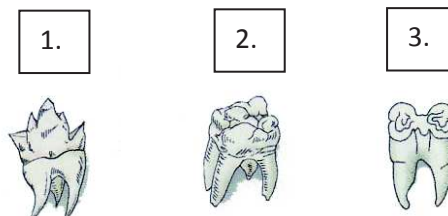
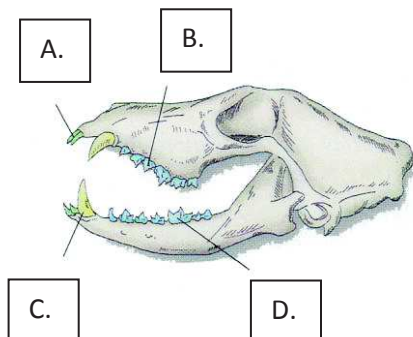
Mészhegy-Nyerges-tető:

Egerszalóki sódomb és vízfolyás:

VIII. Általános biológiai ismeretek

6,5 pont/_____

Nevezzétek meg az alábbi koponya fogzatának fogtípusait! Írjátok le, hogy milyen rágófelületű zápfogakat láttok az 1-3. ábrákon, melléjük pedig azt, hogy milyen táplálkozásra utalnak! Írjátok mindegyikre egy-egy jellemző példát!

	Fogtípus
A	
B	
C	
D	

	Rágófelület	Táplálkozás	Példa
1.			
2.			
3.			

IX. Általános madárvédelem

11 pont/_____

Összekevertük a fokozottan védett madárnevek betűit. Írjátok a betűk melletti vonalakra, hogy mely madárfajokat rejtik a betűhalmazok!

leiszklié

úúöőanykldvrs

aaáhlsszss

bjszonymssraááo

szbssáóáék

viiöögkr

molycsereónkes

nalpngógyi

nyácciegér

aeeeófgklyt

ógirizív

Az özönnövények a természet legveszélyesebb „bűnözői” közé tartoznak, ezért csoportos körözést adtunk ki rájuk. Írjátok a tulajdonságok és képek feletti vonalra, hogy melyik lehet az a 10 „elkövető” faj!

WANTED

1. _____

TÁVOL-KELETI SZÁRMAZÁSÚ
FOLYÓVIZEK MENTÉT KEDVELI
KÉT, KÖZELI ROKON, ÖZÖN-
NÖVÉNYFAJ HIBRIDJE

2. _____

KELET-ÁZSIÁBÓL ÉRKEZETT EURÓPÁBA
KÖZEPES MÉRETŰ, GYORSAN NÖVŐ FA
ALLELOPÁTIÁS, ÁRNYÉKOLÓ ÉS
NITROGÉNFEELDÚSÍTÓ HATÁSÚ NÖVÉNY

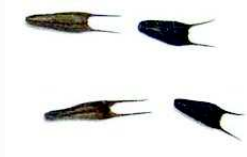
3. _____

EREDETILEG ÉSZAK-AMERIKAI FAJ
LEPENDÉK TERMÉST HOZ
TÖRŐL JÓL SARJADÓ, DE GYÖKÉR-
SARJAT NEM HOZÓ NÖVÉNY

4. _____

MÉRGEZŐ, FEHÉR TEJNEDVE VAN
KLÓNJAI ÁLTAL AKÁR 100 ÉVET IS ÉLHET
NYÍLT HOMOKGYEPJEINK EGYIK LEGFŐBB,
LÁGYSZÁRÚ VESZÉLYEZTETŐJE

5. _____

6. _____

HIDROCHOR TERJEDÉSŰ
CSÍRÁZÁSÁHOZ FAGY SZÜKSÉGES
EURÓPAI INVÁZIÓJA HAZÁNKBÓL
INDULT KI

7. _____

8. _____

CSERJEMÉRETŰ, JÓL MÉZELŐ FA
EURÁZSIAI ELTERJEDÉSŰ FAJ
A TÖRÖK URALOM IDEJÉN KERÜLT
MAGYARORSZÁGRA

9. _____

10. _____

GYÓGYHATÁSÚ, MÉZELŐ NÖVÉNY
KASZATTERMÉST HOZÓ ÉVELŐ
HAZÁNK SZÁRAZABB, ÉSZAKI
RÉSZEIN TERJEDT EL

MEGOLDÓKULCS

I. Madárhang felismerés.

5 pont/_____

1. Fekete rigó
2. Tűzok
3. Sordély
4. Zöld küllő
5. Csuszka

II. Az év madara: a búbosbanka.

12 pont/_____

1.							S	z	o	n	d	á	z	v	a
2.			f	é	s		Z	e	k	o	d	ú			
3.			v	o	n		U	l	á	s					
4.	h	a	n	g	j	á	R	ó	l						
5.							T	a	n	y	a				
6.			h	a	j	l	O	t	t						
7.						c	S	ö	k	k	e	n	t		
8.			r	ö	v	i	D								
9.	m	o	n	o	k		U	l	t	ú	r	a			
10.					h	i	D	e	g						
11.			f	e	b	r	U	á	r						

Megoldás: SZURTOS DUDU

III. Veréb-, pinty- és sármányfélék.

14 pont/_____

Faj	mezei veréb	erdei pinty	tengelic	kereszt-csőrű	meggyvágó	bajszos sármány	sordély
Csőr (betű)	G	E	D	A	C	F	B
Szárny (szám)	7.	6.	5.	1.	4.	2.	3.

IV. Az év fája: a kocsányos tölgy.

15 pont/_____

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
D	B	C	A	D	B	B	C	A	C	D	A	C	A	B

V. Veréb-, pinty- és sármányfélék.**9 pont/_____**

1. Magyarországon
2. Délnyugati (Adriai-tenger partvidéke és Olaszország)
3. Észak-Olaszország
4. Balkán-félsziget
5. Keresztcsőrű
6. Meggyvágó
7. Tengelic
8. Bajszos sármány
9. Mezei veréb

VI. Általános madárvédelem**11 pont/_____**

1.	K	2.	I	3.	F
4.	J	5.	C	6.	H
7.	A	8.	G	9.	D
10.	B			11.	E

VII. Helyi védett területek**12 pont/_____****Csak a megfelelő helyre beírt szavak érnek fél-fél pontot!**

Megyaszoói-opálváltozatok:	KVARC, SZIDERIT
Égeres növénytársulás a Majális parkban:	VÍZIRIGÓ, SZINVA
Naplás-tó és környéke:	LÁPRÉT, STRUCCPÁFRÁNY
Merzse-mocsár:	BARKÓSCINEGE, ÖNTÉSAGYAG
Mária-kápolna rétje:	SZALAKÓTA, KECSKEMÉT
Löszpusztamaradvány:	CSÁSZÁRTÖLTÉS, HOMOKI KIKERIC
Veresegyházi Malom-tó:	VÍZIMALOM, ÚSZÓLÁP
Naszály-hegy:	CSERHÁT, MÉHBANGÓ
Páris-patak völgye:	PALÓC, GRÁNIT
Andezitoszlopok:	KÖVI SZEDER, SÍRKŐ
Mészhegy-Nyerges-tető:	KAPTÁRKŐ, KŐBÚJÓ
Egerszalóki sódomb és vízfolyás:	HÉVÍZ, DARÁZSKŐ

VIII. Általános biológiai ismeretek

6,5 pont/_____

Minden jó válasz fél pontot ér!

	Fogtípus
A	metszőfog
B	záfogak
C	szemfog
D	tépőfog

	Rágófelület	Táplálkozás	Példa
1.	tarajos	ragadozó	
2.	gumós	mindenevő	
3.	redős	növényevő	

IX. Általános madárvédelem

11 pont/_____

leiszklié

széki lile

úúöőanykldvrs

vörösnyakú lúd

aaáhlsszss

halászsas

bjsznmssraááo

bajszos sármány

szbssáóáék

békászó sas

viióögkr

kővirigó

molycsereónkes

kerecsensólyom

nalpngógyi

nagy póling

nyácciegér

cigányréce

aeeeófgklyt

fekete gólya

ógirizív

vízirigó

X. Özönnövények

10 pont/_____

1.	Cseh óriáskeserűfű	2.	Mirigyes bálványfa
3.	Amerikai kóris	4.	Közönséges selyemkóró
5.	Feketéllő farkasfog	6.	Süntők
7.	Ürömlevelű parlagfű	8.	Keskenylevelű ezüstfa
9.	Nyugati ostorfa	10.	Kanadai aranyvessző